

Συλλογή της Νομολογίας

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 30ής Μαΐου 2018*

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Εκπροσώπηση από δικηγόρο μη έχοντα την ιδιότητα του ανεξάρτητου τρίτου σε σχέση με τον προσφεύγοντα – Υποκατάσταση διαδίκου – Μεταβίβαση των δικαιωμάτων του αιτούντος την καταχώριση σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Εκπροσώπηση από δικηγόρο μη έχοντα την ιδιότητα του ανεξάρτητου τρίτου σε σχέση με τον αιτούντα την υποκατάσταση – Απαράδεκτο»

Στην υπόθεση T-664/16,

PJ, εκπροσωπούμενος από τον **S.**, δικηγόρο,

προσφεύγων,

κατά

Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), εκπροσωπούμενου αρχικώς από τον **S. Hanne**, στη συνέχεια από την **A. Söder**,

καθού,

αντίδικος ενώπιον του τμήματος προσφυγών του EUIPO και παρεμβαίνουσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου:

Erdmann & Rossi GmbH, με έδρα το Βερολίνο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους **H. Kunz-Hallstein** και **R. Kunz-Hallstein**, δικηγόρους,

με αντικείμενο προσφυγή κατά της αποφάσεως του τετάρτου τμήματος προσφυγών του EUIPO της 18ης Ιουλίου 2016 (υπόθεση R 1670/2015-4), σχετικά με διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας σήματος μεταξύ της **Erdmann & Rossi** και του **PJ**,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

συγκείμενο από τους **H. Kanninen**, πρόεδρο, **J. Schwarcz** και **K. Ηλιόπουλο** (εισηγητή), δικαστές,

γραμματέας: **E. Coulon**

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Διάταξη

Ιστορικό της διαφοράς

- 1 Στις 19 Σεπτεμβρίου 2011 ο προσφεύγων PJ υπέβαλε στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) αίτηση καταχώρισεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί [και αντικατασταθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1)].
- 2 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση συνίσταται στο λεκτικό σημείο Erdmann & Rossi.
- 3 Οι υπηρεσίες και τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση του σήματος εμπίπτουν στις κλάσεις 12, 37 και 42 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, της 15ης Ιουνίου 1957, για τη διεθνή ταξινόμηση των προϊόντων και των υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και αντιστοιχούν, για καθεμία από τις κλάσεις αυτές, στην εξής περιγραφή:
 - κλάση 12: «Αυτοκίνητα, ειδικότερα βελτιωμένα μηχανοκίνητα οχήματα· αμαξώματα αυτοκινήτων»·
 - κλάση 37: «Συμπεριλαμβάνονται υπηρεσίες ρύθμισης αυτοκινήτων και υπερκατασκευές για μηχανοκίνητα οχήματα· συντήρηση και επισκευή οχημάτων»·
 - κλάση 42: «Σχεδιασμός και μορφοποίηση καθώς και τεχνική ανάπτυξη αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα· σχεδιασμός διατάξεων βιομηχανικής παραγωγής· κατασκευή εργαλείων και εγκαταστάσεων για τη βιομηχανία μηχανοκίνητων οχημάτων».
- 4 Το σήμα καταχωρίστηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2012 με τον αριθμό 010310481.
- 5 Στις 26 Μαρτίου 2014 η παρεμβαίνουσα, Erdmann & Rossi GmbH, υπέβαλε αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας του επίμαχου σήματος, βάσει του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρου 59, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 2017/1001).
- 6 Με απόφαση της 29ης Ιουνίου 2015, το τμήμα ακυρώσεων απέρριψε την αίτηση για την κήρυξη ακυρότητας στο σύνολό της.
- 7 Στις 18 Αυγούστου 2015, η παρεμβαίνουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του EUIPO, δυνάμει των άρθρων 58 έως 64 του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρων 66 έως 71 του κανονισμού 2017/1001), κατά της αποφάσεως του τμήματος ακυρώσεων.
- 8 Με απόφαση της 18ης Ιουλίου 2016 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), το τέταρτο τμήμα προσφυγών του EUIPO έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την απόφαση του τμήματος ακυρώσεων.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 9 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 14 Σεπτεμβρίου 2016, ο προσφεύγων άσκησε την υπό κρίση προσφυγή. Το δικόγραφο της προσφυγής είχε υπογραφεί από τον S., υπό την ιδιότητά του ως δικηγόρου.

- 10 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου την ίδια ημέρα, ο προσφεύγων ζήτησε την υπαγωγή του στο καθεστώς ανωνυμίας και την εμπιστευτική μεταχείριση ορισμένων στοιχείων έναντι του κοινού, σύμφωνα με το άρθρο 66 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.
- 11 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Οκτωβρίου 2016, ο προσφεύγων ενημέρωσε το Γενικό Δικαστήριο ότι, κατόπιν της υποβολής του από 14 Σεπτεμβρίου 2016 αιτήματός του περί υπαγωγής στο καθεστώς ανωνυμίας και περί μη δημοσιοποίησης ορισμένων στοιχείων, το EUIPO είχε καταστήσει, προσωρινώς και μέχρι την έκδοση από το Δικαστήριο αμετάκλητης απόφασης, μη προσβάσιμες στον διαδικτυακό τόπο του τόσο την προσβαλλόμενη απόφαση όσο και όλη την αλληλογραφία που οι διάδικοι είχαν καταθέσει ενώπιον του τμήματος ακυρώσεων και του τμήματος προσφυγών.
- 12 Με απόφαση της 28ης Οκτωβρίου 2016, το Γενικό Δικαστήριο έκανε δεκτό το αίτημα του προσφεύγοντος να απαλειφθούν το όνομά του και η διεύθυνσή του από τα έγγραφα που δημοσιεύονται σχετικά με την υπό κρίση υπόθεση και να αντικατασταθεί το όνομά του από την ακολουθία γραμμάτων «PJ».
- 13 Με απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2017 και κατόπιν της απαντήσεως του προσφεύγοντος σε γραπτή ερώτηση που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο, το τελευταίο απέρριψε το αίτημα του προσφεύγοντος περί εμπιστευτικής μεταχείρισεως ορισμένων στοιχείων έναντι του κοινού.
- 14 Στις 28 Μαρτίου 2017, η παρεμβαίνουσα κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου υπόμνημα αντικρούσεως.
- 15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 31 Μαρτίου 2017, το EUIPO προέβαλε ένσταση απαραδέκτου βάσει του άρθρου 130, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 16 Με έγγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 3 Απριλίου 2017 και το οποίο περιελήφθη στη δικογραφία με απόφαση του προέδρου του τετάρτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 2017, το EUIPO ενημέρωσε το Γενικό Δικαστήριο ότι το επίμαχο σήμα είχε καταχωρισθεί στις 28 Φεβρουαρίου 2017 στο μητρώο του EUIPO υπέρ νέου δικαιούχου, ήτοι της «[X] [GmbH & Co. KG]». Από τα συνημμένα στο εν λόγω έγγραφο παραρτήματα προκύπτει ότι η εν λόγω καταχώριση διορθώθηκε εκ μέρους του EUIPO και ότι το σήμα είχε καταχωρισθεί την 1η Μαρτίου 2017 με άλλο δικαιούχο, ήτοι την «[Y]-GmbH».
- 17 Με έγγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 8 Μαΐου 2017 και το οποίο περιελήφθη στη δικογραφία με απόφαση του προέδρου του τετάρτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 18ης Μαΐου 2017, ο προσφεύγων ζήτησε, ειδικότερα, αφενός, τη λήψη ενός μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 89, παράγραφος 3, στοιχεία γ' και δ', του Κανονισμού Διαδικασίας προκειμένου να διαλευκανθούν υπόνοιες περί παραποίησης του διοικητικού φακέλου και, αφετέρου, την αναστολή, σύμφωνα με το άρθρο 69, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας, της παρούσας διαδικασίας μέχρι την περάτωση των ποινικών ερευνών κατά συνεργατών του EUIPO.
- 18 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 23 Μαΐου 2017, το EUIPO πρότεινε, προς στήριξη της ενστάσεως απαραδέκτου, νέα αποδεικτικά μέσα, δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 19 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 23 Μαΐου 2017, ο εκπρόσωπος του προσφεύγοντος, ήτοι ο δικηγόρος S., υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 174 του Κανονισμού Διαδικασίας, αίτηση υποκαταστάσεως του προσφεύγοντος από την [Y]-GmbH (στο εξής:

- αιτούσα την υποκατάσταση). Την 1η Ιουνίου 2017, το Γενικό Δικαστήριο κάλεσε τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της εν λόγω αιτήσεως υποκαταστάσεως κατ' εφαρμογή του άρθρου 176, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 20 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Μαΐου 2017, ο προσφεύγων υπέβαλε τις παρατηρήσεις του επί της προβληθείσας από το EUIPO ενστάσεως απαραδέκτου.
- 21 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία στις 2 Ιουνίου 2017, η παρεμβαίνουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί των εγγράφων του EUIPO της 3ης Απριλίου 2017 και του προσφεύγοντος της 8ης Μαΐου 2017.
- 22 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 7 Ιουνίου 2017, ο προσφεύγων υπέβαλε τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου του EUIPO της 3ης Απριλίου 2017. Ειδικότερα, ο προσφεύγων διατείνεται ότι το δικαίωμά του ακροάσεως καθώς και η αρχή της δίκαιης δίκης επιτάσσουν να του δοθεί η δυνατότητα να απαντήσει στο υπόμνημα αντικρούσεως της παρεμβαίνουσας της 28ης Μαρτίου 2017.
- 23 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 9 και στις 15 Ιουνίου 2017, η παρεμβαίνουσα και το EUIPO προέβαλαν ότι η αίτηση υποκαταστάσεως ήταν απορριπτέα ως απαράδεκτη.
- 24 Με απόφαση του προέδρου του τετάρτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 14ης Ιουνίου 2017, τα νέα αποδεικτικά μέσα που πρότεινε το EUIPO με έγγραφο της 23ης Μαΐου 2017 (βλ. σκέψη 18 ανωτέρω) περιελήφθησαν στη δικογραφία και τάχθηκε προθεσμία, σύμφωνα με το άρθρο 85, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, για να δοθεί στον προσφεύγοντα και στην παρεμβαίνουσα η δυνατότητα να λάβουν θέση επί των εν λόγω νέων αποδεικτικών μέσων, πράγμα το οποίο έπραξαν εμπροθέσμως, στις 28 και στις 20 Ιουνίου 2017 αντιστοίχως.
- 25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 20 Ιουλίου 2017, ο προσφεύγων επανέλαβε το υποβληθέν στις 8 Μαΐου 2017 αίτημά του περί αναστολής της διαδικασίας βάσει του άρθρου 69, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 26 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 14 και στις 21 Αυγούστου 2017, αντιστοίχως, η παρεμβαίνουσα και το EUIPO υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους επί του αιτήματος αναστολής, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι το εν λόγω αίτημα θα πρέπει να απορριφθεί.
- 27 Με απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 2017, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το υποβληθέν από τον προσφεύγοντα αίτημα αναστολής της διαδικασίας.
- 28 Με το δικόγραφο της προσφυγής, ο προσφεύγων ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - να καταδικάσει το EUIPO στα έξοδα της παρούσας διαδικασίας και της διαδικασίας για την κήρυξη ακυρότητας ενώπιον του τμήματος προσφυγών καθώς και ενώπιον του τμήματος ακυρώσεων.
- 29 Με την ένσταση απαραδέκτου, το EUIPO ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη·
 - να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

- 30 Με τις παρατηρήσεις του επί της ενστάσεως απαραδέκτου, ο προσφεύγων ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την ένσταση απαραδέκτου·
 - να κρίνει παραδεκτή την προσφυγή.
- 31 Με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η παρεμβαίνουσα ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή·
 - να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

- 32 Κατά το άρθρο 130, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο καθού μπορεί να ζητήσει από το Γενικό Δικαστήριο να κρίνει επί του απαραδέκτου χωρίς να εισέλθει στην ουσία. Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 130, παράγραφος 6, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία επί της ενστάσεως απαραδέκτου.
- 33 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο κρίνει ότι έχει επαρκώς διαφωτισθεί από τα έγγραφα της δικογραφίας και αποφασίζει να αποφανθεί χωρίς τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας.
- 34 Προτού εξετάσει το παραδεκτό της υπό κρίση προσφυγής και της αιτήσεως υποκαταστάσεως, το Γενικό Δικαστήριο πρέπει να αποφανθεί επί των αιτημάτων του προσφεύγοντος με τα οποία ζητείται από το Γενικό Δικαστήριο να απορρίψει τόσο την προβληθείσα στις 31 Μαρτίου 2017 ένσταση απαραδέκτου όσο και τα προταθέντα στις 23 Μαΐου 2017 αποδεικτικά μέσα ως απαραδέκτα.

Επί του παραδεκτού της ενστάσεως απαραδέκτου την οποία προέβαλε το EUIPO

- 35 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η ένσταση απαραδέκτου του EUIPO είναι απαράδεκτη ως εκπρόθεσμη. Συγκεκριμένα, ο προσφεύγων διατείνεται ότι, αφενός, το EUIPO δεν τήρησε την προθεσμία των δύο μηνών που προβλέπει το άρθρο 81, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας και, αφετέρου, η παροχή παρεκτάσεως της προθεσμίας λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή, που προβλέπει το άρθρο 60 του ίδιου Κανονισμού, δεν έχει εφαρμογή στο πλαίσιο διαβίβασης εγγράφων μέσω της εφαρμογής e-Curia.
- 36 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι από το άρθρο 81, σε συνδυασμό με το άρθρο 130, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, προκύπτει ότι ένσταση απαραδέκτου προβαλλόμενη από τον καθού πρέπει να υποβάλλεται με χωριστό δικόγραφο εντός δύο μηνών από την επίδοση του δικογράφου της προσφυγής. Κατά το άρθρο 60 του Κανονισμού Διαδικασίας, η προθεσμία αυτή παρεκτείνεται λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή [διάταξη της 23ης Μαρτίου 2017, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, T-624/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:243, σκέψη 32].
- 37 Επιπλέον, με απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2011 σχετική με την κατάθεση και την επίδοση διαδικαστικών εγγράφων μέσω της εφαρμογής e-Curia (EE 2011, C 289, σ. 9), το Γενικό Δικαστήριο θέσπισε έναν τρόπο καταθέσεως και επιδόσεως διαδικαστικών εγγράφων ηλεκτρονικώς. Κατά το άρθρο 7, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίοδος, της αποφάσεως αυτής, το οικείο διαδικαστικό έγγραφο επιδίδεται κατά τον χρόνο που ο αποδέκτης ζητήσει πρόσβαση στο εν λόγω έγγραφο.

- 38 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι εστάλη στο EUIPO μήνυμα μέσω της εφαρμογής e-Curia στις 24 Ιανουαρίου 2017 και ότι το εν λόγω όργανο ζήτησε πρόσβαση στο δικόγραφο της προσφυγής στις 26 Ιανουαρίου 2017, η προθεσμία για την υποβολή της ενστάσεως απαραδέκτου έληγε στις 5 Απριλίου 2017.
- 39 Επομένως, δεδομένου ότι η ένσταση απαραδέκτου του EUIPO κατατέθηκε με χωριστό δικόγραφο στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 31 Μαρτίου 2017, η εν λόγω ένσταση απαραδέκτου υποβλήθηκε εμπροθέσμως.
- 40 Το συμπέρασμα αυτό δεν κλονίζεται από το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι η παρέκταση λόγω αποστάσεως δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, για τον λόγο ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισεως επιτάσσει την ανάλογη εφαρμογή επί της καταθέσεως ενός εγγράφου μέσω της εφαρμογής e-Curia του άρθρου 73, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, που προβλέπει ότι η εν λόγω προθεσμία δεν έχει εφαρμογή οσάκις της καταθέσεως του πρωτοτύπου ενός διαδικαστικού εγγράφου προηγείται η αποστολή του στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου με τηλεομοιοτυπία. Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει ο προσφεύγων, η παρέκταση της προθεσμίας λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή που προβλέπει το άρθρο 60 του Κανονισμού Διαδικασίας έχει εφαρμογή επί όλων των δικονομικών προθεσμιών που προβλέπονται από τις Συνθήκες, από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τον Κανονισμό Διαδικασίας και ανεξαρτήτως του μέσου της καταθέσεως του διαδικαστικού εγγράφου (σε χαρτί ή μέσω της εφαρμογής e-Curia). Ελλείψει προβλέψεως περί του αντιθέτου στον Κανονισμό Διαδικασίας όσον αφορά την κατάθεση εγγράφου μέσω της εφαρμογής e-Curia, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η παρέκταση της προθεσμίας λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπή που προβλέπει το άρθρο 60 του Κανονισμού Διαδικασίας έχει εφαρμογή επί της καταθέσεως ενστάσεως απαραδέκτου μέσω της εφαρμογής e-Curia (βλ., υπό την έννοια αυτή, διάταξη της 23ης Μαρτίου 2017, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, T-624/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:243, σκέψεις 32 και 33).
- 41 Τέλος, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι η κατάθεση της προβληθείσας από το EUIPO ενστάσεως απαραδέκτου δεν πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 5 της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, της 14ης Σεπτεμβρίου 2011, σχετικής με την κατάθεση και την επίδοση διαδικαστικών εγγράφων μέσω της εφαρμογής e-Curia. Πράγματι, από την αρχική σελίδα της ενστάσεως απαραδέκτου, η οποία επιδόθηκε στους διαδίκους, προκύπτει σαφώς ότι η κατάθεση έχει επικυρωθεί μέσω της εφαρμογής e-Curia, από την εκπρόσωπο του EUIPO, A. Söder, στις 31 Μαρτίου 2017. Όσον αφορά το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι «από την εξέταση της δικογραφίας στην οποία προέβη ο [εκπρόσωπος του προσφεύγοντος] στις 26 [Απριλίου] 2017 δεν προκύπτει ότι, κατά την κατάθεση της 31ης Μαρτίου 2017, χρησιμοποιήθηκαν το όνομα χρήστη και ο κωδικός προσβάσεως της [A. Söder]», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι είναι τεχνικώς αδύνατο για τον εκπρόσωπο διαδίκου να εξακριβώσει ο ίδιος εάν και πότε ο εκπρόσωπος του αντιδίκου χρησιμοποίησε το όνομα χρήστη ή τον κωδικό προσβάσεως που διαθέτει στην εφαρμογή πληροφορικής e-Curia.
- 42 Επομένως, ο λόγος απαραδέκτου τον οποίο προέβαλε ο προσφεύγων πρέπει να απορριφθεί.

Επί του παραδεκτού των αποδεικτικών μέσων που προτάθηκαν από το EUIPO στις 23 Μαΐου 2017, βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας

- 43 Ο προσφεύγων προβάλλει ένσταση απαραδέκτου των νέων αποδεικτικών μέσων που πρότείνει το EUIPO, με έγγραφο της 23ης Μαΐου 2017, προς στήριξη της προβληθείσας από αυτό ενστάσεως απαραδέκτου. Πρόκειται για μια επιστολή που διαβιβάστηκε στο EUIPO από την παρεμβαίνουσα στις 11 Μαΐου 2017 και περιέχει ένα απόσπασμα της gemeinsamen Registerportal der Länder (κοινής για όλα τα γερμανικά ομόσπονδα κράτη δικτυακής πύλης περιλαμβάνουσας το μητρώο), η οποία παρέχει, επί πληρωμή, πρόσβαση σε όλα τα εμπορικά μητρώα του συνόλου των γερμανικών Länder (ομόσπονδων κρατών). Κατά το EUIPO, το απόσπασμα αυτό αποσκοπεί στο να αποδειχθεί, αφενός, ότι ο προσφεύγων είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί μόνος το δικηγορικό γραφείο [Z.] και να

επιχειρεί δικαιοπραξίες με τον εαυτό του και, αφετέρου, ότι ο δικηγόρος στον οποίο ο προσφεύγων έχει αναθέσει εντολή στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ήτοι ο δικηγόρος S., δεν είναι εταίρος του προαναφερθέντος δικηγορικού γραφείου. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη του EUIPO, είναι προφανές ότι υφίσταται σύμβαση εργασίας και, κατά συνέπεια, σχέση εργοδότη προς μισθωτό μεταξύ του δικηγορικού γραφείου του προσφεύγοντος και του δικηγόρου S.

- 44 Κατά τον προσφεύγοντα, το EUIPO μπορούσε και όφειλε να έχει συμβουλευθεί το μητρώο αυτό ώστε να το προσκομίσει ως αποδεικτικό στοιχείο κατά το χρονικό σημείο της υποβολής της ενστάσεως απαραδέκτου, δεδομένου ότι, αφενός, το υποβληθέν απόσπασμα του μητρώου υπάρχει από το 2013 και, αφετέρου, το EUIPO ανέφερε επανειλημμένως στο πλαίσιο της ενστάσεως απαραδέκτου ότι το εν λόγω δικηγορικό γραφείο ήταν αστική επαγγελματική εταιρία.
- 45 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 85, παράγραφοι 1 και 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα αποδεικτικά στοιχεία προσκομίζονται και τα αποδεικτικά μέσα προτείνονται στο πλαίσιο της πρώτης ανταλλαγής υπομνημάτων, οι δε κύριοι διάδικοι μπορούν επίσης, κατ' εξαίρεση, να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ή να προτείνουν αποδεικτικά μέσα πριν από την περάτωση της προφορικής διαδικασίας εφόσον δικαιολογήσουν την καθυστέρηση αυτή.
- 46 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το EUIPO προσκόμισε το απόσπασμα για το οποίο έγινε λόγος στη σκέψη 43 ανωτέρω στις 23 Μαΐου 2017, δηλαδή σχεδόν δύο μήνες μετά την υποβολή της ενστάσεως απαραδέκτου της 31ης Μαρτίου 2017. Ωστόσο, η εν λόγω εκπρόθεσμη προσκόμιση εκ μέρους του EUIPO οφείλεται στο ότι, πρώτον, το έγγραφο που περιείχε το εν λόγω απόσπασμα διαβιβάστηκε σ' αυτό από την παρεμβαίνουσα το πρώτον στις 11 Μαΐου 2017, δεύτερον, το EUIPO δεν είχε πρόσβαση στην κοινή για όλα τα γερμανικά Länder δικτυακή πύλη που περιλαμβάνει το μητρώο και, τρίτον, η απόκτηση, επί πληρωμή, μιας τέτοιας προσβάσεως δεν δικαιολογείται στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του EUIPO.
- 47 Κατά συνέπεια, η εκπρόθεσμη προσκόμιση του νέου αποδεικτικού στοιχείου είναι δικαιολογημένη και, ως εκ τούτου, παραδεκτή. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να υπομνησθεί ότι το ζήτημα της εκπροσωπήσεως του προσφεύγοντος είναι ζήτημα δημοσίας τάξεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, διάταξη της 5ης Σεπτεμβρίου 2013, ClientEarth κατά Συμβουλίου, C-573/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:564, σκέψη 20) και μπορεί, για τον λόγο αυτό, δυνάμει του άρθρου 129 του Κανονισμού Διαδικασίας, να εξετασθεί οποτεδήποτε αυτεπαγγέλτως από το Γενικό Δικαστήριο.

Επί του παραδεκτού της προσφυγής

- 48 Με την ένσταση απαραδέκτου, το EUIPO υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι ο προσφεύγων δεν εκπροσωπείται προσηκόντως από δικηγόρο, κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 19, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ότι το δικόγραφο της προσφυγής δεν πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 73, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 49 Προς στήριξη της ενστάσεώς του, το EUIPO προβάλλει δύο λόγους απαραδέκτου, εκ των οποίων ο μιν πρώτος αντλείται από το γεγονός ότι ο προσφεύγων, παρέχοντας γενική εντολή εκπροσωπήσεως στο δικηγορικό γραφείο [Z]., του οποίου είναι συνεταίρος, κατ' ανάγκην παρέχει, στην πράξη, εντολή στον εαυτό του, ο δε δεύτερος αντλείται από το γεγονός ότι ο εκπρόσωπος που υπέγραψε και κατέθεσε την προσφυγή, ήτοι ο δικηγόρος S., ήταν υπάλληλος του εν λόγω δικηγορικού γραφείου και δεν είναι δυνατόν να πληροί την απαίτηση για ανεξαρτησία που απορρέει από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τον Κανονισμό Διαδικασίας στο μέτρο που τελεί εν τοις πράγμασι σε σχέση εξάρτησης προς τον προσφεύγοντα, ο οποίος, ως εταίρος και επικεφαλής του εν λόγω δικηγορικού γραφείου, έχει διευθυντικές εξουσίες έναντι αυτού.

- 50 Ο προσφεύγων αμφισβητεί την επιχειρηματολογία του EUIPO. Κατά τον προσφεύγοντα, ούτε οι προϋποθέσεις υπάρξεως «αυτοεκπροσωπήσεως» εκ μέρους του ούτε εκείνες της ελλείψεως ανεξαρτησίας του εκπροσώπου του πληρούνται εν προκειμένω.
- 51 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 19, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, και του άρθρου 21, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχουν εφαρμογή στη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου σύμφωνα με το άρθρο 53, πρώτο εδάφιο, του ίδιου Οργανισμού, καθώς και κατά το άρθρο 73, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, οι διάδικοι, πλην των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Εποπτεύουσας Αρχής της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) ή των συμβαλλομένων στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) κρατών, εκπροσωπούνται από δικηγόρο που έχει δικαίωμα παραστάσεως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή άλλου κράτους συμβαλλομένου στη Συμφωνία ΕΟΧ. Επιπλέον, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το όνομα και την κατοικία του προσφεύγοντος και την ιδιότητα του υπογράφοντος. Τέλος, το πρωτότυπο κάθε διαδικαστικού εγγράφου πρέπει να υπογράφεται από τον εκπρόσωπο ή τον δικηγόρο του διαδίκου.
- 52 Κατά πάγια νομολογία, από τις προαναφερθείσες διατάξεις, και ειδικότερα από τη χρήση του όρου «εκπροσωπούνται» στο άρθρο 19, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκύπτει ότι, για να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ένας «διάδικος» κατά την έννοια του άρθρου αυτού, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς του, δεν επιτρέπεται να ενεργεί αυτοπροσώπως, αλλά πρέπει να κάνει χρήση των υπηρεσιών τρίτου προσώπου το οποίο πρέπει να έχει δικαίωμα παραστάσεως ενώπιον δικαστηρίου κράτους μέλους ή κράτους συμβαλλομένου στη Συμφωνία ΕΟΧ (βλ. διάταξη της 20ής Ιουλίου 2016, ΡΙΤΕΕ κατά Επιτροπής, T-674/15, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:444, σκέψη 8 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 53 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αντίληψη περί του ρόλου του δικηγόρου στην έννομη τάξη της Ένωσης, η οποία προέρχεται από την κοινή στα κράτη μέλη νομική παράδοση και στην οποία στηρίζεται το άρθρο 19 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι αυτή ενός αρωγού της δικαιοσύνης ο οποίος καλείται να παράσχει, με πλήρη ανεξαρτησία και προς το υπέρτερο συμφέρον της απονομής της δικαιοσύνης, τη νομική συνδρομή που χρειάζεται ο πελάτης (βλ. διάταξη της 16ης Σεπτεμβρίου 2016, Σαλαβράκος κατά Κοινοβουλίου, T-396/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:588, σκέψη 9 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Η εν λόγω συνδρομή είναι εκείνη που παρέχει δικηγόρος ο οποίος, οργανικά, ιεραρχικά και λειτουργικά, είναι τρίτος σε σχέση με το πρόσωπο το οποίο απολαύει της εν λόγω συνδρομής (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2007, Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής, T-125/03 και T-253/03, EU:T:2007:287, σκέψη 168). Η ερμηνεία αυτή της απαιτήσεως για ανεξαρτησία του δικηγόρου είναι κρίσιμη στο πλαίσιο της εκπροσωπήσεως ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης [βλ., υπό την έννοια αυτή, διάταξη της 9ης Νοεμβρίου 2011, Glaxo Group κατά ΓΕΕΑ – Farmodiética (ADVANCE), T-243/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2011:649, σκέψη 16].
- 54 Ως εκ τούτου, έχει ήδη κριθεί ότι η απαίτηση για ανεξαρτησία του δικηγόρου προϋποθέτει την απουσία κάθε είδους εργασιακής σχέσεως μεταξύ αυτού και του εντολέα του. Πράγματι, η έννοια της ανεξαρτησίας του δικηγόρου ορίζεται όχι μόνο με θετικό τρόπο, δηλαδή με παραπομπή στους κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας, αλλά και με αρνητικό τρόπο, δηλαδή με την έλλειψη εργασιακής σχέσεως (βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej κατά Επιτροπής, C-422/11 P και C-423/11 P, EU:C:2012:553, σκέψη 24 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 55 Το ίδιο σκεπτικό ισχύει ομοίως σε περίπτωση κατά την οποία ένας δικηγόρος εργάζεται σε φορέα συνδεδεμένο με τον διάδικο τον οποίο εκπροσωπεί (απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej κατά Επιτροπής, C-422/11 P και C-423/11 P, EU:C:2012:553, σκέψη 25), ή όταν ένας δικηγόρος συνδέεται, διά συμβάσεως αστικού δικαίου, με τον προσφεύγοντα.

- 56 Επίσης, κρίθηκε ότι ο δικηγόρος διαδίκου κατά την έννοια του άρθρου 19, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν πρέπει να συνδέεται προσωπικά με την επίδικη υπόθεση ή να εξαρτάται από τον εντολέα του κατά τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει ο κίνδυνος να μην είναι σε θέση να εκπληρώσει τον ουσιώδη ρόλο του αρωγού της δικαιοσύνης με τον πλέον κατάλληλο τρόπο. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι οικονομικές ή διαρθρωτικές σχέσεις που διατηρεί ο εκπρόσωπος με τον εντολέα του δεν πρέπει να είναι τέτοιας φύσεως ώστε να δημιουργείται σύγχυση μεταξύ των ίδιων συμφερόντων του εντολέα και των προσωπικών συμφερόντων του εκπροσώπου του (διάταξη της 6ης Σεπτεμβρίου 2011, ClientEarth κατά Συμβουλίου, T-452/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2011:420, σκέψη 20).
- 57 Η απαίτηση που επιβάλλεται από το δικαίωμα της Ένωσης στους μη προνομιούχους διαδίκους να εκπροσωπούνται ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου από ανεξάρτητο τρίτο πρόσωπο δεν πρέπει, συνεπώς, να γίνει αντιληπτή ως απαίτηση με μόνο σκοπό να αποκλείσει την εκπροσώπηση από τους μισθωτούς του εντολέα ή από αυτούς οι οποίοι εξαρτώνται οικονομικά από τον τελευταίο (βλ., υπό την έννοια αυτή, διάταξη της 5ης Σεπτεμβρίου 2013, ClientEarth κατά Συμβουλίου, C-573/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:564, σκέψη 13). Πρόκειται για μια γενικότερη απαίτηση, της οποίας η τήρηση πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση (διάταξη της 20ής Νοεμβρίου 2017, BikeWorld κατά Επιτροπής, T-702/15, EU:T:2017:834, σκέψη 35).
- 58 Ακριβώς υπό το πρίσμα των ανωτέρω αρχών πρέπει να εξεταστεί η ένσταση απαραδέκτου την οποία προέβαλε το EUIPO.
- 59 Πρώτον, ως προς τον πρώτο λόγο απαραδέκτου τον οποίο προέβαλε το EUIPO, επικαλούμενη φερόμενη «αυτοεκπροσώπηση», επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο εκπρόσωπος που υπέγραψε και κατέθεσε, μέσω της εφαρμογής e-Curia, το εισαγωγικό δικόγραφο είναι ο δικηγόρος S., και όχι ο προσφεύγων. Επομένως, ο πρώτος λόγος απαραδέκτου τον οποίο προέβαλε το EUIPO πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.
- 60 Η διαπίστωση αυτή δεν κλονίζεται από το επιχείρημα του EUIPO ότι ο προσφεύγων παρέσχε στο δικηγορικό γραφείο [Z]., του οποίου είναι ο ένας εκ των δύο ιδρυτών εταίρων, γενική εντολή εκπροσώπησης, η οποία αποτελεί στην πραγματικότητα, κατά την άποψη του EUIPO, εντολή αυτοεκπροσώπησης. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 51, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι, οσάκις οι δικηγόροι εκπροσωπούν νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, οφείλουν να καταθέσουν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου εντολή του εν λόγω νομικού προσώπου. Πλην όμως, η απαίτηση αυτή δεν έχει εφαρμογή οσάκις ο προσφεύγων είναι φυσικό πρόσωπο, όπως εν προκειμένω. Επομένως, το γεγονός ότι ο προσφεύγων ανέθεσε εντολή στο δικηγορικό γραφείο [Z]. ουδεμία επίπτωση έχει επί της εκτιμήσεως της φερομένης αυτοεκπροσώπησης.
- 61 Δεύτερον, ως προς τον δεύτερο λόγο απαραδέκτου που προέβαλε το EUIPO, ο οποίος αφορά το ζήτημα αν ο δικηγόρος S. είναι σε θέση να παράσχει στον προσφεύγοντα νομική συνδρομή «με πλήρη ανεξαρτησία», πρέπει να εξεταστεί αν οι σχέσεις μεταξύ του δικηγόρου S. και του προσφεύγοντος συνάδουν με τις απαιτήσεις που έχουν εφαρμογή όσον αφορά την εκπροσώπηση των μη προνομιούχων διαδίκων ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης.
- 62 Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι ο προσφεύγων είναι ο ένας εκ των συνιδρυτών του δικηγορικού γραφείου [Z]. και ο ένας εκ των δύο μοναδικών εταίρων του εν λόγω δικηγορικού γραφείου. Επιπλέον, από τη δικογραφία, και ειδικότερα από το λογότυπο που χρησιμοποιήθηκε στο πλαίσιο της καταθέσεως του δικογράφου της προσφυγής καθώς και από τον διαδικτυακό τόπο του δικηγορικού γραφείου, προκύπτει ότι ο δικηγόρος S. δεν είναι εταίρος του δικηγορικού γραφείου [Z]. Από τη δικογραφία προκύπτει επίσης ότι το δικηγορικό γραφείο [Z]. είναι μια εταιρία καταχωρισμένη στο μητρώο και νομικώς διακριτή έναντι του προσφεύγοντος, έστω και αν ο τελευταίος είναι εξουσιοδοτημένος να την εκπροσωπεί (βλ. αποδεικτικό στοιχείο που προσκομίστηκε από το EUIPO

στις 23 Μαΐου 2017, σκέψεις 43 έως 47 ανωτέρω). Εξάλλου, έχει αποδειχθεί ότι ο προσφεύγων ανέθεσε στο δικηγορικό γραφείο [Z]. εντολή εκπροσώπησης του και ότι ο δικηγόρος S. ενεργεί για λογαριασμό του εν λόγω δικηγορικού γραφείου.

- 63 Πλην όμως, έστω και αν γίνει δεκτό ότι ο προσφεύγων δεν είναι ο μόνος εταίρος του δικηγορικού γραφείου [Z]. και ότι, όπως επισημαίνει ο προσφεύγων με τις γραπτές παρατηρήσεις του επί της ενστάσεως απαραδέκτου, εφόσον οι αποφάσεις του εν λόγω δικηγορικού γραφείου λαμβάνονται με ομοφωνία, ο προσφεύγων δεν δύναται, «αυτός και μόνος, να προβαίνει ούτε σε πρόσληψη, ούτε σε απόλυση, ούτε σε προαγωγή» ενός εκ των συνεργατών του εν λόγω δικηγορικού γραφείου, γεγονός παραμένει ότι, ακριβώς λόγω του ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία από τους δύο συνεταίρους, ο προσφεύγων ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο επί όλων των αποφάσεων του δικηγορικού γραφείου, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τους συνεργάτες του εν λόγω δικηγορικού γραφείου, στους οποίους συγκαταλέγεται ο δικηγόρος S. Επομένως, παρά την εγγραφή του στον δικηγορικό σύλλογο και το γεγονός ότι, ως εκ τούτου, υπόκειται στους κανόνες περί ασκήσεως του δικηγορικού επαγγέλματος, ο δικηγόρος S. δεν απολαύει, έναντι του προσφεύγοντος, του αυτού βαθμού ανεξαρτησίας με έναν δικηγόρο που ασκεί τις δραστηριότητές του σε δικηγορικό γραφείο διαφορετικό από εκείνο του οποίου ο εντολέας του είναι συνεταίρος. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι δυσχερέστερο για τον δικηγόρο S. να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά ενδεχόμενες συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ των κανόνων επαγγελματικής δεοντολογίας στους οποίους υπόκειται και των σκοπών που επιδιώκει ο εντολέας του [βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2010, Akzo Nobel Chemicals και Akcros Chemicals κατά Επιτροπής κ.λπ., C-550/07 P, EU:C:2010:512, σκέψη 45].
- 64 Εξάλλου, η σχέση του δικηγόρου S. με το δικηγορικό γραφείο [Z]., παρά το γεγονός ότι το εν λόγω δικηγορικό γραφείο είναι νομικώς διακριτό έναντι του προσφεύγοντος, ενδέχεται να επηρεάσει την ανεξαρτησία του δικηγόρου S., δεδομένου ότι τα συμφέροντα του δικηγορικού γραφείου [Z]. συγχέονται σε μεγάλο βαθμό με αυτά του προσφεύγοντος. Επομένως, υφίσταται κίνδυνος να επηρεαστεί, έστω και εν μέρει, η επαγγελματική γνώμη του δικηγόρου S. από το επαγγελματικό του περιβάλλον (απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej κατά Επιτροπής, C-422/11 P και C-423/11 P, EU:C:2012:553, σκέψη 25, και διάταξη της 14ης Νοεμβρίου 2016, Δήμος Αθηναίων κατά Επιτροπής, T-360/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:694, σκέψη 10).
- 65 Επομένως, η εν λόγω επαγγελματική σχέση που διατηρούσε ο δικηγόρος S με τον προσφεύγοντα κατά το χρονικό σημείο της ασκήσεως της προσφυγής είναι τέτοιας φύσεως ώστε υπάρχει ο κίνδυνος να μην είναι σε θέση ο εν λόγω δικηγόρος να εκπληρώσει τον ουσιώδη ρόλο του αρωγού της δικαιοσύνης με τον πλέον κατάλληλο τρόπο.
- 66 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος.
- 67 Πρώτον, ο προσφεύγων διατείνεται ότι ουδεμία προσβολή της ανεξαρτησίας του δικηγόρου S. είναι δυνατή, δεδομένου ότι μια τέτοια προσβολή αντιβαίνει στους γερμανικούς εθνικούς κανόνες του Bundesrechtsanwaltsordnung (ομοσπονδιακού νόμου περί δικηγόρων), της 1ης Αυγούστου 1959 (BGBl. 1959 I, σ. 565), και της Berufsordnung für Rechtsanwälte (κανονιστικής αποφάσεως για το επάγγελμα του δικηγόρου). Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, καίτοι η αντίληψη περί του ρόλου του δικηγόρου στην έννομη τάξη της Ένωσης προέρχεται από την κοινή στα κράτη μέλη νομική παράδοση, η αντίληψη αυτή εντούτοις, στο πλαίσιο των διαφορών που υποβάλλονται ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης, εκφράζεται στην πράξη με αντικειμενικό τρόπο, κατ' ανάγκη ανεξάρτητο από τις εθνικές έννομες τάξεις. Επομένως, οι διατάξεις σχετικά με την εκπροσώπηση των μη προνομιούχων διαδίκων ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται, κατά το δυνατόν, κατά τρόπο αυτοτελή, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το εθνικό δίκαιο (απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2012, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej κατά Επιτροπής, C-422/11 P και C-423/11 P, EU:C:2012:553, σκέψεις 34 και 35, και διάταξη της 14ης Νοεμβρίου 2016, Δήμος Αθηναίων κατά Επιτροπής, T-360/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:694, σκέψη 13). Όπως προκύπτει όμως από τις σκέψεις 53 έως 56 ανωτέρω, η έννοια της ανεξαρτησίας του δικηγόρου ορίζεται, κατά το

δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όχι μόνο με θετικό τρόπο, βάσει της ιδιότητας του μέλους ενός δικηγορικού συλλόγου ή της υπαγωγής στους κανόνες επαγγελματικής πειθαρχίας και επαγγελματικής δεοντολογίας, αλλά και με αρνητικό τρόπο.

- 68 Δεύτερον, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η επιχειρηματική δραστηριότητά του, ως φυσικού προσώπου που είναι δικαιούχος του επίμαχου σήματος, είναι σαφώς διακριτή έναντι εκείνης του νομικού προσώπου, και συγκεκριμένα του δικηγορικού γραφείου [Z]., που δεν είναι διάδικος στην υπό κρίση διαφορά. Πλην όμως, καίτοι είναι αληθές ότι το νομικό πρόσωπο διαθέτει νομική αυτοτέλεια σε σχέση με τους εταίρους του, εντούτοις φαίνεται δύσκολο, εν προκειμένω, να οριοθετηθεί τυπικά η συμπεριφορά του νομικού προσώπου έναντι εκείνης του φυσικού προσώπου. Πράγματι, είναι πρόδηλο ότι οι δραστηριότητες του νομικού προσώπου αποβαίνουν επ' ωφελεία των συμφερόντων και των δραστηριοτήτων του εταίρου ως φυσικού προσώπου.
- 69 Τρίτον, ο προσφεύγων διαπιστώνει ότι η ανεξαρτησία του δικηγόρου που απαιτείται από τη νομολογία δεν αποτελεί κριτήριο προβλεπόμενο από το άρθρο 19 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ούτε προκύπτει από το άρθρο 51 του Κανονισμού Διαδικασίας και ότι το απαράδεκτο της προσφυγής είναι, ως εκ τούτου, αντίθετο προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου, στο μέτρο που η τελευταία αυτή αρχή απαιτεί να είναι σαφής και ακριβής ο κανόνας δικαίου που επιβάλλει υποχρεώσεις στους ιδιώτες και να είναι η εφαρμογή του προβλέψιμη για τους ενδιαφερομένους.
- 70 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η γενική αρχή της ασφάλειας δικαίου απαιτεί, βεβαίως, να είναι σαφής και ακριβής η ρύθμιση, ώστε οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν κατά συνέπεια τα μέτρα τους. Ωστόσο, για να καθοριστεί αν πληρούνται οι απαιτήσεις που απορρέουν από την αρχή αυτή, πρέπει να ληφθούν υπόψη όλα τα κρίσιμα στοιχεία που προκύπτουν από το γράμμα, από τον σκοπό ή από την οικονομία της εν λόγω ρυθμίσεως, εν ανάγκη, με τη βοήθεια της ερμηνείας που δίδεται στην εν λόγω ρύθμιση από τα δικαστήρια.
- 71 Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ως εκ τούτου, η έκφραση «[ο]ι λοιποί διάδικοι εκπροσωπούνται από δικηγόρο», που διαλαμβάνεται στο άρθρο 19, τρίτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποκλείει τη δυνατότητα να είναι ο διάδικος και ο εκπρόσωπός του ένα και το αυτό πρόσωπο (βλ., υπό την έννοια αυτή, διατάξεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2015, Lambauer κατά Συμβουλίου, C-52/15 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2015:549, σκέψη 20 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 16ης Νοεμβρίου 2016, García Ruiz κατά Κοινοβουλίου, T-628/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:669, σκέψη 8 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Περαιτέρω, η αντίληψη περί του ρόλου του δικηγόρου στην έννομη τάξη της Ένωσης, και ιδίως περί της απαιτήσεως για ανεξαρτησία, της οποίας η τήρηση πρέπει να εξετάζεται κατά περίπτωση (βλ. σκέψη 57 ανωτέρω), προέρχεται από την κοινή στα κράτη μέλη νομική παράδοση (βλ. σκέψη 53 ανωτέρω). Τέλος, από πάγια νομολογία των δικαστηρίων της Ένωσης προκύπτει ότι η νομική συνδρομή που παρέχεται «με πλήρη ανεξαρτησία» είναι εκείνη που παρέχει δικηγόρος ο οποίος, οργανικά, ιεραρχικά και λειτουργικά, είναι τρίτος σε σχέση με το πρόσωπο το οποίο απολαύει της εν λόγω συνδρομής (βλ. σκέψη 53 ανωτέρω). Επομένως, το γεγονός ότι η απαίτηση για ανεξαρτησία δεν προβλέπεται ρητώς από τον Οργανισμό του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από τον Κανονισμό Διαδικασίας δεν μπορεί να συνεπάγεται προσβολή της αρχής της ασφάλειας δικαίου.
- 72 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, δεδομένου ότι το εισαγωγικό δικόγραφο δεν έχει υπογραφεί από ανεξάρτητο δικηγόρο, η υπό κρίση προσφυγή δεν έχει ασκηθεί σύμφωνα με το άρθρο 19, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 51, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 73 Κατά συνέπεια, και χωρίς να είναι αναγκαίο να διαταχθεί το μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας του οποίου τη λήψη ζήτησε ο προσφεύγων, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί της αιτήσεως υποκαταστάσεως

- 74 Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα προβάλλουν ένσταση απαραδέκτου της αιτήσεως περί υποκαταστάσεως του προσφεύγοντος από την αιτούσα την υποκατάσταση, η οποία κατέστη, κατά τον προσφεύγοντα, δικαιούχος της αιτήσεως καταχωρίσεως του επίμαχου σήματος και, ως εκ τούτου, κατέστη δικαιοδόχος. Κατά το EUIPO και την παρεμβαίνουσα, η αιτούσα την υποκατάσταση δεν εκπροσωπείται κατά τρόπο σύμφωνο προς το άρθρο 175, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 75 Κατά το άρθρο 176, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, απόφαση επί της αιτήσεως υποκαταστάσεως λαμβάνεται με αιτιολογημένη διάταξη του προέδρου ή με την απόφαση ή διάταξη που τερματίζει τη δίκη.
- 76 Κατά το άρθρο 174 του Κανονισμού Διαδικασίας, οσάκις το επίδικο δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας έχει μεταβιβαστεί από διάδικο στην ενώπιον του τμήματος προσφυγών του EUIPO διαδικασία προς τρίτον, ο δικαιοδόχος μπορεί να ζητήσει να υποκαταστήσει τον αρχικό διάδικο στο πλαίσιο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δίκης. Στο άρθρο 176, παράγραφος 5, του Κανονισμού Διαδικασίας διευκρινίζεται ότι, αν η αίτηση υποκαταστάσεως γίνει δεκτή, ο δικαιοδόχος αποδέχεται τη δίκη στο στάδιο στο οποίο βρίσκεται κατά τον χρόνο της υποκαταστάσεως. Δεσμεύεται από τα διαδικαστικά έγγραφα που έχει καταθέσει ο διάδικος τον οποίο υποκαθιστά. Εξάλλου, από τα άρθρα 17 και 24 του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρα 20 και 28 του κανονισμού 2017/1001) προκύπτει ότι, μετά τη σημείωση της μεταβίβασης μιας αιτήσεως καταχωρίσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο μητρώο του EUIPO, ο δικαιοδόχος μπορεί να προβάλει τα δικαιώματα που απορρέουν από την αίτηση αυτή.
- 77 Τέλος, κατά το άρθρο 175, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, η αιτούσα την υποκατάσταση εκπροσωπείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 78 Πρώτον, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως υποκαταστάσεως, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε, για τους λόγους που παρατέθηκαν στις σκέψεις 59 έως 73 ανωτέρω, ότι η προσφυγή είναι अपαράδεκτη. Πράγματι, σε μια υπόθεση όπως η υπό κρίση, στο πλαίσιο της οποίας ο αιτών την υποκατάσταση συνδέεται στενά με τον προσφεύγοντα, η αίτηση υποκαταστάσεως καθίσταται πλέον παντελώς αλυσιτελής άπαξ και η προσφυγή απορριφθεί ως απαράδεκτη, λόγω της υπάρξεως μιας παρατυπίας ως προς την εκπροσώπηση του προσφεύγοντος.
- 79 Δεύτερον, και εν πάση περιπτώσει, πρέπει να επισημανθεί ότι η αίτηση υποκαταστάσεως δεν μπορεί να κριθεί παραδεκτή υπό το πρίσμα των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης υποθέσεως. Ειδικότερα, ο δικηγόρος S. ενημέρωσε το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με τη μεταβίβαση της επίμαχης αιτήσεως καταχωρίσεως σήματος του προσφεύγοντος στην αιτούσα την υποκατάσταση και ζήτησε, ως εκπρόσωπος της τελευταίας, να υποκατασταθεί ο προσφεύγων στην παρούσα δίκη από την αιτούσα την υποκατάσταση. Ο δικηγόρος S. επισύναψε, μεταξύ άλλων, σε παράρτημα, ως αποδεικτικό στοιχείο σχετικά με τη μεταβίβαση της αιτήσεως καταχωρίσεως του επίμαχου σήματος στην αιτούσα την υποκατάσταση, μια γνωστοποίηση εκ μέρους του EUIPO της 1ης Μαρτίου 2017 καθώς και ένα απόσπασμα του μητρώου του EUIPO. Ο δικηγόρος S. προσκόμισε επίσης ένα αντίγραφο της εντολής που ανατέθηκε στο δικηγορικό γραφείο [Z]. από την αιτούσα την υποκατάσταση.
- 80 Πλην όμως, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 77 ανωτέρω, οι προϋποθέσεις εκπροσωπήσεως σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν εφαρμογή και στο πλαίσιο αιτήσεως υποκαταστάσεως. Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο δικηγόρος που έχει υπογράψει την αίτηση υποκαταστάσεως, ήτοι ο S., δεν είναι ανεξάρτητος δικηγόρος σε σχέση με την αιτούσα την υποκατάσταση κατά την έννοια του άρθρου 19 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου ότι ο διαχειριστής της εν λόγω

αιτούσας την υποκατάσταση και υπογράψας την εντολή περί της οποίας έγινε λόγος στη σκέψη 79 ανωτέρω είναι ο προσφεύγων, που είναι ο ένας εκ των δύο μοναδικών εταίρων του δικηγορικού γραφείου W. στο οποίο ο δικηγόρος S. ασκούσε το επάγγελμα του δικηγόρου κατά τον χρόνο της υποβολής της αιτήσεως υποκαταστάσεως (βλ., συναφώς, σκέψεις 63 έως 65 ανωτέρω).

- 81 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως υποκαταστάσεως που υπέβαλε η αιτούσα την υποκατάσταση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 82 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι, εν προκειμένω, ο προσφεύγων ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του EUIPO και της παρεμβαίνουσας.
- 83 Κατά το άρθρο 176, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση απορρίψεως της αιτήσεως υποκαταστάσεως, τα των δικαστικών εξόδων που αφορούν την εν λόγω αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων του αιτηθέντος την υποκατάσταση, ρυθμίζονται κατ' εφαρμογήν των άρθρων 134 και 135. Δεδομένου ότι η αίτηση υποκαταστάσεως απορρίφθηκε, και ότι δεν υποβλήθηκε κανένα αίτημα σχετικά με τα δικαστικά έξοδα που αφορούν την αίτηση υποκαταστάσεως, πρέπει να κριθεί, αφενός, ότι η αιτούσα την υποκατάσταση φέρει τα δικαστικά έξοδά της και, αφετέρου, ότι έκαστος διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του που αφορούν την εν λόγω αίτηση υποκαταστάσεως.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα)

διατάσσει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.
- 2) Παρέλκει η έκδοση αποφάσεως επί της αιτήσεως υποκαταστάσεως.
- 3) Καταδικάζει τον PJ στα δικαστικά έξοδα.
- 4) Η [Y]-GmbH και έκαστος διάδικος φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους που αφορούν την αίτηση υποκαταστάσεως.

Λουξεμβούργο, 30 Μαΐου 2018.

Ο Γραμματέας
E. Coulon

Ο Πρόεδρος
H. Kanninen